

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Ю. В. ПАЛАГНЮК

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Методичні рекомендації

Випуск 244

Миколаїв – 2016

УДК 364(076)(1-87)

П 14

Рекомендовано до друку вченою радою Чорноморського національного університету імені Петра Могили (протокол № 3 від 22.11.2016).

Рецензенти:

Лопушинський І. П. – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету;

Шубін С. П. – доктор наук з державного управління, професор кафедри теорії і методики управління навчальними закладами освіти МОШПО;

Ханстантинов В. О. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії і суспільних наук Миколаївського національного аграрного університету.

П 14

Палагнюк Ю. В. Соціальна робота в зарубіжних країнах / Юліана Вікторівна Палагнюк. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2016. – 68 с. (Методична серія ; Вип. 244).

Методичні рекомендації містять програму дисципліни, плани лекцій та семінарських занять, питання для самостійної роботи студентів і підготовки до заліку, тестові та індивідуальні питання для проміжного та підсумкового контролю знань, список рекомендованої літератури та словник базових термінів. Призначено для студентів освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальністю «Соціальна робота», магістрантів, аспірантів, викладачів – всіх, хто цікавиться питаннями соціальної роботи в зарубіжних країнах.

УДК 364(076)(1-87)

ISSN 1811-492X

© Палагнюк Ю. В., 2016

© ЧНУ ім. Петра Могили, 2016

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Опис навчальної дисципліни	5
Мета та завдання навчальної дисципліни.....	6
Програма навчальної дисципліни	7
Структура навчальної дисципліни	12
Теми семінарських занять	14
Самостійна робота	20
Тестові завдання	21
Індивідуальні завдання.....	47
Методи навчання	51
Методи контролю	51
Питання до заліку	53
Розподіл балів, які отримують студенти	55
Методичне забезпечення.....	56
Рекомендована література	57
Словник дисципліни	65

Вступ

Вивчення навчальної дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах» впроваджено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра в галузі знань 1301 – Соціальне забезпечення за напрямом підготовки 6.130102 – Соціальна робота.

У статті 1 Конституції Україна проголошена демократичною, правовою і соціальною державою. Проблеми гарантування та реалізації цих положень є одними з найбільш актуальних стратегічних завдань нашої держави на сучасному етапі. Без вироблення шляхів досягнення ефективної соціальної політики, яка відповідала б міжнародним стандартам, неможливо розбудувати дійсну, а не декларативну соціальну державність в Україні. Тому у зв'язку з інтеграцією України до світового політичного і соціального простору, реалізацією Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, адаптацією національного права до правого доробку ЄС, впровадженням європейських соціальних стандартів особливої актуальності набуває вивчення зарубіжного досвіду технологій соціальної роботи, підготовки спеціалістів з соціальної роботи з метою запровадження найкращих закордонних практик соціальної роботи в нашій державі. Це обумовлює важливе значення вивчення дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок щодо соціальної роботи в зарубіжних країнах та можливостей впровадження їх в діяльність соціальних служб для створення умов щодо забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян в соціальній сфері, що відповідають найкращим міжнародним стандартам у цій сфері.

Міждисциплінарні зв'язки: до вивчення навчальної дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах» студент приступає, прослухавши навчальні дисципліни вирівнювального, нормативного та вибіркового циклу: «Вступ до спеціальності», «Українська мова», «Іноземна мова – 1» тощо.

Програма навчальної дисципліни має такі **модулі:**

1. Історія, теорія та моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах.
2. Особливості технологій соціальної роботи в різних країнах світу.
3. Технології соціальної роботи в країнах-членах Європейського Союзу.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 1301 – Соціальне забезпечення	Вибіркова дисципліна загально-професійної та практичної підготовки	
Модулів – 3	Напрямок підготовки 6.130102 – Соціальна робота	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Триместр	
Загальна кількість годин – 135		4,5	4,5
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		28 год.	8 год.
		Семінарсько-практичні	
		28 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		79 год.	114 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах» полягає у формуванні теоретичних знань та практичних навичок щодо соціальної роботи в зарубіжних країнах та можливостей впровадження їх в діяльність соціальних служб для створення умов щодо забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян, що відповідають найкращим міжнародним стандартам у цій сфері.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах» є:

- дати базові знання з питань історії та теорії соціальної роботи в зарубіжних країнах;
- показати основні моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах;
- сформулювати вміння ідентифікувати та аналізувати технології соціальної роботи в різних зарубіжних країнах;

Після вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- сутність та основні технології соціальної роботи закордоном;
- моделі та концепції соціальної роботи в зарубіжних країнах;
- сучасні тенденції в підготовці соціальних працівників та технологіях соціальної роботи в європейських державах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **вміти:**

- аналізувати соціальні процеси, сучасні тенденції щодо технологій соціальної роботи демократичних держав і оцінювати можливість використання іноземного досвіду в Україні;
- забезпечувати використання західного принципу соціальної справедливості у державно-службових відносинах;
- використовувати в практичній діяльності соціального працівника інноваційні підходи в соціальній роботі, засновуючись на зарубіжному досвіді.

Вивчення навчальної дисципліни «Соціальна робота в зарубіжних країнах» підпорядковано принципам європейської кредитно-трансферної системи, що сприяє безперервній та активній роботі студентів під час оволодіння професійними знаннями, вміннями, навичками та особистісно-професійними якостями.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Історія, теорія та моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах

Тема 1. Історичні аспекти формування соціальної політики та соціальної роботи в зарубіжних країнах

Гуманістичний і політичний чинники еволюції поглядів на допомогу населенню. Античний світ і зародження соціальної роботи. Середньовіччя: християнство та допомога нужденним. «Закони про бідних» Єлизавети I (Англія). Соціальні зміни у 19 ст. та рух за соціальні права. Соціальне законодавство О. фон Бісмарка (Німеччина). Соціальне законодавство Л. Джорджа (Англія). Наслідки Першої світової війни для розвитку практики соціальної роботи. Створення Міжнародної організації праці. Закон про соціальний захист Ф. Рузвельта (США). Розвиток соціальної державності середини ХХ ст., криза «держави добробуту» 1970-х рр. та її подолання.

Тема 2. Ідеологічні фактори формування моделей і реалізації соціальної політики закордоном

Роль і значення ідеологічних факторів для формування моделей і реалізації соціальної політики закордоном: історична еволюція. Класифікація моделей соціального захисту за С. Лейбфрідом, Г. Еспінг-Андерсенем. Англосаксонська, бісмаркова, скандинавська, рудиментарна моделі. Консервативна та неоконсервативна, ліберальна та неоліберальна, соціал-демократична моделі. Соціалістична модель соціальної політики: здобутки і прорахунки. Історичні приклади зміни підходів до соціальної політики та соціальної роботи в окремих державах світу відповідно до ідеологічних факторів.

Тема 3. Сучасні підходи до технологій соціальної роботи в зарубіжних країнах

Вплив різних видів глобалізації (економічна, політична, інформаційна) на зміни підходів щодо соціальної політики та соціальної роботи. Формування єдиного погляду на соціальний захист та соціальну роботу серед демократичних держав з ринковими економіками у ХХІ столітті. Міжнародні організації, міжнародне право щодо соціальних прав людини. Загальні тенденції щодо технологій соціальної робо-

ти європейських країн. Вплив соціальної політики Європейського Союзу на уніфікацію практики соціальної роботи. Залежність державної допомоги різним категоріям населення від рівня економічного розвитку (економічний ріст чи криза). Підвищення ролі місцевого самоврядування та недержавного сектора у наданні соціальної допомоги населенню у ХХІ столітті в європейських державах.

Тема 4. Технології соціальної роботи і реалізації сімейної політики зарубіжних держав

Еволюція поглядів на сім'ю у ХХ і ХХІ столітті. Зміни у структурі, складі сім'ї та соціальних уявленнях про сім'ю. Інноваційність сімейної політики в зарубіжних державах ХХІ ст. Країни з «явною» та «прихованою» сімейною політикою. Дві основні складові сімейної політики країн ЄС. Вплив демографічних факторів на формування сімейної політики в Європейському Союзі. Загальні відомості про сімейну політику в країнах зарубіжних держав. Сімейна політика в ЄС – приклад Польщі. Технології соціальної роботи з різними типами сімей.

Модуль 2.

Особливості технологій соціальної роботи в різних країнах світу

Тема 5. Соціальна робота та підготовка соціальних працівників в США

Державний, регіональний і муніципальний рівні реалізації соціальних програм. Соціальне страхування і державна допомога – дві основні форми державної системи соціального забезпечення. Приватні системи страхування. Державне і приватне пенсійне забезпечення. Система додаткових виплат.

Основні види соціальної роботи: а) соціальна робота з індивідом; б) групова соціальна робота з людьми у безвихідних ситуаціях; в) соціальна робота в громадах. Психолого-педагогічна служба «Гайденс». Соціальна робота з сім'єю. Соціальна робота з дітьми і молоддю. Телефонна психологічна служба.

Підготовка соціальних працівників у США: школи соціальної роботи, коледжі та університети. Триступенева шкала професійної кваліфікації соціальних працівників. Основні дисципліни для професійної підготовки соціальних працівників у США.

Тема 6. Технології соціальної роботи в Канаді

«Держава добробуту» в Канаді. Державні програми служби допомоги громадянам. Система соціального захисту населення. Основні види соціальної допомоги в Канаді. Допомога по безробіттю, допомога по народженню дитини. Фонди соціальної допомоги. Програми «послуги вдома». Система служб соціального забезпечення. Система соціального забезпечення інвалідів у Канаді. Фемінізм та гарантування соціальної допомоги жінкам, і забезпечення їх основних економічних та соціальних прав в канадському суспільстві. Система соціального забезпечення як «система соціальної безпеки» в Канаді.

Тема 7. Особливості соціальної роботи в Японії

Розвиток соціального захисту населення в Японії. Особливості економічного розвитку та демографічної ситуації в Японії для соціальної роботи. Програма вдосконалення системи соціального захисту і забезпечення гідних умов життя людей похилого віку. «Золотий план» – стратегія покращення медичного забезпечення і підвищення добробуту осіб похилого віку. Захист дитинства і створення належних умов для підвищення народжуваності. Підготовка соціальних працівників у Японії. Соціальна робота в Японії з різними категоріями населення. Пріоритетні напрямки соціальної роботи в Японії. «Наддержавна якість життя».

Модуль 3.

**Технології соціальної роботи
в країнах-членах Європейського Союзу**

Тема 8. Розвиток соціальної роботи і соціальної освіти у Великобританії: традиції та сучасність

Історія і особливості становлення соціальної роботи. Здійснення соціальної роботи на трьох рівнях: державному, регіональному і місцевому. Зниження ролі держави у вирішенні соціальних проблем у 80–90-х роках ХХ ст. Розширення волонтерського і неформального секторів опіки. Надання послуг у спеціальних установах, денних та стаціонарних закладах опіки, за місцем проживання. Сектори системи соціальної опіки: неформальний; волонтерський або незалежний; державний; комерційний.

Етапи розвитку і становлення соціальної роботи як науки і професійної діяльності. Центральна рада з питань навчання і підготовки у

соціальної роботи. Багатоступенева система підготовки фахівців соціальної роботи у Великій Британії: недипломовані соціальні працівники та спеціалісти соціальної роботи, які пройшли відповідну підготовку в університетах. Зміст підготовки фахівців соціальної роботи: сучасні навчальні програми і плани.

Тема 9. Система соціального захисту, соціальної роботи і підготовки фахівців соціальної сфери у Німеччині

Зародження соціальної роботи в Німеччині: історичний аспект. Особливості соціальної роботи і соціальної педагогіки у сучасній Німеччині. Державний патерналізм як німецька модель соціальної роботи. Мережа соціальної роботи державних установ. Загальні та спеціальні служби соціальної допомоги. Роль різних неурядових організацій у соціальному захисті у Німеччині. Соціальна робота в НГО.

Підготовка кадрів соціальних працівників і соціальних педагогів у Німеччині. Розмежування підготовки спеціалістів для практичної і наукової сфер. Кваліфікаційні вимоги до соціальних педагогів. Технології роботи з дітьми в Німеччині.

Тема 10. Соціальна робота і підготовка соціальних працівників у Франції

Державний, напівприватний та приватний сектори соціальної роботи у Франції. Група професій «соціальної кар'єри». Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю у Франції. Соціально-педагогічна анімація. Система соціальної роботи у Франції. Система соціального захисту населення у Франції, її реформування на початку 90-х років ХХ століття. Особливості сучасної французької моделі соціального забезпечення. Підготовка кадрів соціальних працівників у Франції.

Тема 11. Соціальна робота в Скандинавських країнах: Швеція

Зародження соціальної роботи у Швеції. Центральна асоціація соціальної роботи (ЦАС). Швецький соціально-демократичний трудовий рух та політична партія: їх роль і значення для розбудови держави загального добробуту («шведський соціалізм»). Організація соціального забезпечення та соціального захисту в Швеції. Закон про «Соціальні служби» (Social Services Act). Основні риси та етапи розвитку скандинавської моделі соціального захисту. Система соціального забезпечення пенсіонерів та незахищених верств населення. «Карусель благополуччя». Принципи соціальної роботи у Швеції. Новітні тенденції у

соціальної роботі у XXI столітті: соціальна робота з мігрантами та біженцями у Швеції.

Тема 12. Соціальна робота в країнах Бенілюксу: Нідерланди та Бельгія

Держави Бенілюксу та особливості соціальної роботи. Солідарна система соціальної роботи в Нідерландах. Досвід децентралізації системи надання соціальних послуг. Становлення і розвиток соціальної роботи в Бельгії. Школи соціальної роботи у Бельгії. «Соціальна робота» в Бельгії – робота з молоддю і громадою. Приватні школи соціальної роботи Нідерландів vs державні школи соціальної роботи Бельгії. Високоспеціалізовані курси навчання соціальної роботи в державах Бенілюксу.

Тема 13. Система соціальної роботи в Італії

Організація соціальної роботи в Італії. Проведення соціальної роботи з людьми, що мають обмежені функціональні можливості. Напрями соціальної роботи з дітьми та молоддю. Соціальна служба та громадські організації в Італії. ГО «Друзі Дітей», «Дерево життя». Основні функції соціальної служби. Діяльність італійських соціальних служб сім'ї, дітей та молоді. Особливості пенсійної реформи в Італії. Проблеми соціальної політики Італії. Римо-католицька церква і соціальна робота. Церковна організація милосердя – «Caritas». Різний розвиток регіонів Італії та соціальна допомога населенню. Мігранти та біженці з Сирії у XXI столітті в Італії та новітні виклики і завдання соціальної роботи.

Тема 14. Особливості розвитку соціальної роботи в Республіці Польща

Система соціальної роботи в Польщі. Адміністративна реформа в Польщі та надання соціальних послуг. Місцеве самоврядування та соціальна робота в Польщі. Роль неурядових інституцій в сфері соціальної роботи. Римо-католицька церква і соціальна робота. Співпраця органів місцевої влади та НГО щодо соціального захисту. Соціальний захист населення в Польщі. Закон про соціальну допомогу. Система соціальної освіти і підготовки соціальної працівників в Польщі.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	разом	у тому числі					разом	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Історія, теорія та моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах												
Історичні аспекти формування соціальної політики та соціальної роботи в зарубіжних країнах	9	2	2	–	–	5	12	2	2	–	–	3
Ідеологічні фактори формування моделей і реалізації соціальної політики закордоном	9	2	2	–	–	5				–	–	3
Сучасні підходи до технологій соціальної роботи в зарубіжних країнах	9	2	2	–	–	5				–	–	2
Технології соціальної роботи і реалізації сімейної політики зарубіжних держав	9	2	2			5						
Разом за модуль 1	36	8	8			20	12	2	2			8
Модуль 2. Особливості технологій соціальної роботи в різних країнах світу												
Соціальна робота та підготовка соціальних працівників в США	9	2	2			5	8	2	2			
Технології соціальної роботи в Канаді	10	2	2			6						

Соціальна робота в зарубіжних країнах

Особливості соціальної роботи в Японії	10	2	2			6						4
Разом за модуль 2	29	6	6	-	-	17	8	2	2	-	-	4
Модуль 3. Технології соціальної роботи в країнах-членах Європейського Союзу												
Розвиток соціальної роботи і соціальної освіти у Великобританії: традиції та сучасність	10	2	2	-	-	6	3					3
Система соціального захисту, соціальної роботи і підготовки фахівців соціальної сфери у Німеччині	10	2	2	-	-	6	7	2	2			3
Соціальна робота і підготовка соціальних працівників у Франції	10	2	2	-	-	6	3					3
Соціальна робота в Скандинавських країнах: Швеція	10	2	2			6						
Соціальна робота в країнах Бенілюксу: Нідерланди та Бельгія	10	2	2			6		2	2			
Система соціальної роботи в Італії	10	2	2			6						
Особливості розвитку соціальної роботи в Республіці Польща	10	2	2			6						
Разом за модуль 3	70	14	14		-	42	17	4	4			9
Разом годин	135	28	28		-	79	37	8	8			6

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичні аспекти формування соціальної політики та соціальної роботи в зарубіжних країнах	2
2	Ідеологічні фактори формування моделей і реалізації соціальної політики закордоном	2
3	Сучасні підходи до технологій соціальної роботи в зарубіжних країнах	2
4	Технології соціальної роботи і реалізації сімейної політики зарубіжних держав	2
5	Соціальна робота та підготовка соціальних працівників в США	2
6	Технології соціальної роботи в Канаді	2
7	Особливості соціальної роботи в Японії	2
8	Розвиток соціальної роботи і соціальної освіти у Великобританії: традиції та сучасність	2
9	Система соціального захисту, соціальної роботи і підготовки фахівців соціальної сфери у Німеччині	2
10	Соціальна робота і підготовка соціальних працівників у Франції	2
11	Соціальна робота в Скандинавських країнах: Швеція	2
12	Соціальна робота в країнах Бенілюксу: Нідерланди та Бельгія	2
13	Система соціальної роботи в Італії	2
14	Особливості розвитку соціальної роботи в Республіці Польща	2
	Разом за модулі	28

Модуль 1.

Історія, теорія та моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах

Тема 1. Історичні аспекти формування соціальної політики та соціальної роботи в зарубіжних країнах

План

1. Витоки соціальної політики у XVI – I пол. XIX ст.
2. Еволюція соціальної політики в II пол. XIX – I пол. XX ст.
3. Формування концепції соціальної держави у 50–60-х рр. XX ст., криза 70-х рр. та її подолання.

Рекомендована література: 1, 3, 6, 17, 48, 49, 72, 83.

Тема 2. Ідеологічні фактори формування моделей і реалізації соціальної політики закордоном

План

1. Консервативна/неоконсервативна ідеологія та модель соціальної політики.
2. Ліберальна/неоліберальна ідеологія та модель соціальної політики.
3. Соціал-демократична ідеологія та модель соціальної політики.
4. Соціалістична ідеологія та модель соціальної політики.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 48, 49, 51, 56, 64, 73, 94

Тема 3. Сучасні підходи до технологій соціальної роботи в зарубіжних країнах

План

1. Вплив глобалізації на формування соціальної політики.
2. Тенденції соціального розвитку демократичних держав у XXI столітті.
3. Загальні тенденції розвитку соціальної політики європейських держав-членів ЄС.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 7, 48, 49, 51, 56, 61, 64.

Тема 4. Технології соціальної роботи і реалізації сімейної політики зарубіжних держав

План

1. Вплив демографічних факторів на формування сімейної політики в Європейському Союзі.
2. Загальні відомості про сімейну політику в країнах зарубіжних держав.
3. Сімейна політика в ЄС – приклад Польщі.
4. Технології соціальної роботи з різними типами сімей.

Рекомендована література: 1, 2, 6, 12, 28, 29, 35, 42, 52, 55, 90, 93.

Модуль 2.

Особливості технологій соціальної роботи в різних країнах світу

Тема 5. Соціальна робота та підготовка соціальних працівників в США

План

1. Державний, регіональний і муніципальний рівні реалізації соціальних програм.
2. Соціальне страхування і державна допомога – дві основні форми державної системи соціального забезпечення.
3. Основні види соціальної роботи.
4. Мережа навчальних закладів, у яких нині здійснюється підготовка соціальних працівників у США

Рекомендована література: 3, 4, 5, 20, 48, 49, 74, 77, 81, 84, 86, 88, 96, 97, 98.

Тема 6. Технології соціальної роботи в Канаді

План

1. Система соціального захисту населення.
2. Основні види соціальної допомоги в Канаді.
3. Система служб соціального забезпечення.
4. Система соціального забезпечення інвалідів у Канаді.

Рекомендована література: 3, 4, 5, 20, 34, 48, 49, 77, 80.

Тема 7. Особливості соціальної роботи в Японії

План

1. Розвиток соціального захисту населення в Японії.
2. Підготовка соціальних працівників у Японії.
3. Соціальна робота з людьми похилого віку.
4. Соціальна робота в Японії з різними категоріями населення.

Рекомендована література: 3, 4, 5, 48, 64, 69, 78.

Модуль 3.

Технології соціальної роботи в країнах-членах Європейського Союзу

Тема 8. Розвиток соціальної роботи і соціальної освіти у Великобританії: традиції та сучасність

План

1. Історія і особливості становлення соціальної роботи в країні.
2. Здійснення соціальної роботи на трьох рівнях: державному, регіональному і місцевому.
3. Сектори системи соціальної опіки.
4. Етапи розвитку і становлення соціальної роботи як науки і професійної діяльності.

Рекомендована література: 3, 4, 5, 11, 16, 33, 41, 43, 47, 57, 71, 76, 77, 85, 89.

Тема 9. Система соціального захисту, соціальної роботи і підготовки фахівців соціальної сфери у Німеччині

План

1. Особливості соціальної роботи і соціальної педагогіки в Німеччині.
2. Державний патерналізм як німецька модель соціальної роботи (Еберфельдська система соціальної допомоги).
3. Мережа соціальної роботи державних установ: сутність та основні характеристики.
4. Роль профспілкових, релігійних та інших добровільних організацій у соціальному захисті та соціальному страхуванні у Німеччині.

Рекомендована література: 3, 4, 5, 9, 18, 32, 43, 87.

Тема 10. Соціальна робота і підготовка соціальних працівників у Франції

План

1. Державний, напівприватний та приватний сектори соціальної роботи у Франції.
2. Підготовка кадрів соціальних працівників у Франції.
3. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю у Франції. Соціально-педагогічна анімація.
4. Система соціальної роботи у Франції.

Рекомендована література: 3, 4, 6, 43, 48, 57, 65, 75.

Тема 11. Соціальна робота в Скандинавських країнах: Швеція

План

1. Історія розвитку соціальної роботи у Швеції.
2. Скандинавська модель соціального захисту населення.
3. Особливості соціальної роботи у Швеції.

Рекомендована література: 3, 4, 6, 22, 23, 26, 43, 54, 70.

Тема 12. Соціальна робота в країнах Бенілюксу: Нідерланди та Бельгія

План

1. Солідарна система соціальної роботи в Нідерландах.
2. Європейський досвід децентралізації системи надання соціальних послуг.
3. Становлення і розвиток соціальної роботи в Бельгії.
4. Школи соціальної роботи у Бельгії.

Рекомендована література: 3, 4, 6, 43, 44, 48, 78.

Тема 13. Система соціальної роботи в Італії

План

1. Організація соціальної роботи в Італії
2. Соціальна служба та громадські організації в Італії
3. Діяльність італійських соціальних служб сім'ї, дітей та молоді
4. Проблеми соціальної політики Італії

Рекомендована література: 3, 4, 6, 43, 45, 46, 50.

**Тема 14. Особливості розвитку соціальної роботи
в Республіці Польща**

План

1. Система соціального захисту у Польщі.
2. Системи соціального страхування в Польщі.
 - 2.1 Пенсійне страхування.
 - 2.2 Медичне страхування.
3. Соціальна допомога в Польщі: співпраця органів місцевої влади та НГО.

Рекомендована література: 3, 4, 6, 10, 27, 38, 55, 61, 62, 92.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичні аспекти формування соціальної політики та соціальної роботи в зарубіжних країнах	5
2	Ідеологічні фактори формування моделей і реалізації соціальної політики закордоном	5
3	Сучасні підходи до технологій соціальної роботи в зарубіжних країнах	5
4	Технології соціальної роботи і реалізації сімейної політики зарубіжних держав	5
5	Соціальна робота та підготовка соціальних працівників в США	5
6	Технології соціальної роботи в Канаді	6
7	Особливості соціальної роботи в Японії	6
8	Розвиток соціальної роботи і соціальної освіти у Великобританії: традиції та сучасність	6
9	Система соціального захисту, соціальної роботи і підготовки фахівців соціальної сфери у Німеччині	6
10	Соціальна робота і підготовка соціальних працівників у Франції	6
11	Соціальна робота в Скандинавських країнах: Швеція	6
12	Соціальна робота в країнах Бенілюксу: Нідерланди та Бельгія	6
13	Система соціальної роботи в Італії	6
14	Особливості розвитку соціальної роботи в Республіці Польща	6
	Разом за модулі	79

Тестові завдання

Варіант 1

1. На початку якого століття зародилась соціальна робота як фахова діяльність у зарубіжних країнах?

- а) XIX ст.;
- б) XVII ст.;
- в) XX ст.;
- г) XXI ст.

2. Яка з перелічених моделей соціальної роботи в зарубіжних країнах забезпечує взаємодію між трьома головними елементами суспільства: корпораціями, народом і державою з метою зрівнювання внутрішніх елементів держави?

- а) солідаризм;
- б) патерналізм;
- в) лібералізм;
- г) демократизм.

3. У Великобританії професійна підготовка соціальних працівників розпочалась із:

- а) 60-х років 19 ст.;
- б) 90-х років 19 ст.;
- в) 50-х років XX ст.;
- г) 70-х років XX ст.

4. На яку кількість секторів у системі соціальної опіки Великої Британії вказують більшість вчених:

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 5.

5. У більшості навчальних закладів Великої Британії обсяг навантаження на практику студентів становить:

- а) 30–35 %;
- б) 40–50 %;
- в) 50–60 %;
- г) 60–70 %.

6. Сектор, де послуги опіки надаються з метою отримання прибутку, який далі розподіляється між персоналом або власниками, називається:

- а) комерційний;
- б) незалежний;
- в) державний;
- г) неформальний.

7. Чим регламентується діяльність соціальних служб в Італії?

- а) Цивільний Кодекс Італії;
- б) Конституція Італії;
- в) Закон «Про соціальну політику Італії»;
- г) Національна законодавча база.

8. Розробка проектів інтеграції дітей-інвалідів в шкільне оточення є одним із завдань ...?

- а) соціальної освіти та виховання;
- б) профілактики соціального сирітства;
- в) соціальної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями;
- г) профілактики бездоглядності та безпритульності.

9. Як в Італії прийнято називати соціального працівника?

- а) «соціальний посередник»;
- б) «соціальний асистент»;
- в) «соціальний оператор»;
- г) «соціальний консультант»

10. Фахівець, зайнятий у сфері соціальної роботи або виховної діяльності в Німеччині – це:

- а) соціальний психолог;
- б) соціальний працівник;
- в) соціальний педагог;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

11. Підготовка соціальних працівників у Німеччині здійснюється на наступних рівнях:

- а) допрофесійному, середньо спеціальному та вищій освіти;
- б) бакалавра, магістра, доктора філософії;
- в) допрофесійному, професійних училищ, середньої спеціальної освіти та вищій освіти;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

12. Які соціальні закони прийняв Отто фон Бісмарк у Німеччині?

- а) закон про страхування на випадок хвороби;
- б) закон про страхування від нещасних випадків;
- в) закон про страхування у зв'язку зі старістю й інвалідністю;
- г) усі відповіді правильні.

13. Як у постсоціалістичній Польщі боролися з масовим безробіттям?

- а) створювали бюро з працевлаштування;
- б) організовували трудові збори;
- в) заохочували безробітних до праці шляхом введення субсидій;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

14. З якого року в Польщі діє Закон «Про соціальну допомогу»?

- а) 1996 р.;
- б) 1992 р.;
- в) 1990 р.;
- г) 2003 р.

15. Скільки відсотків від середньої заробітної плати становить розмір допомоги в Польщі?

- а) 12 %;
- б) 28 %;
- в) 64 %;
- г) 72 %.

16. Чи існує в Польщі поєднання державного і приватного страхування?

- а) так;
- б) ні;
- в) у Польщі заборонене приватне страхування;
- г) у Польщі заборонене державне страхування.

17. Як ставились до сімейної політики у державах ЄС у XX ст.?

- а) нейтрально;
- б) проходила її трансформація;
- в) виключили її з національної програми розвитку;
- г) включили її в національну програму розвитку.

18. Переважно за рахунок чого проводиться фінансування сімейної політики в країнах ЄС?

- а) фондів ЄС;

- б) міжнародної допомоги;
- в) кредитів;
- г) податків.

19. Які категорії належать до сфери сімейної політики?

- а) окремі види сімей;
- б) усе суспільство;
- в) люди, яким необхідна допомога;
- г) діти, підлітки, молодь, жінки.

20. У середині яких років проводилися масштабні реформи, в результаті яких виникла система соціального забезпечення США?

- а) 1930-х років;
- б) 1940-х років;
- в) 1950-х років;
- г) 1920-х років.

21. Як називається система страхування здоров'я людей похилого віку в США?

- а) Медікалкер;
- б) Медікер;
- в) Медістей;
- г) Медідей.

22. Яка категорія населення є найбільш уразливою у Франції?

- а) молодь;
- б) літні люди;
- в) безпритульні;
- г) люди з обмеженими можливостями.

23. У Франції функціонує телефонна служба прийому повідомлень про дітей, які:

- а) опинилися на вулиці;
- б) зазнають жорстокого ставлення;
- в) не отримують належної опіки;
- г) порушують законодавство.

24. Що передбачає соціокультурна анімація?

- а) гуманізацію вільного часу;
- б) заохочення до діяльності;
- в) приємно і корисно проведений вільний час;
- г) усі відповіді правильні.

25. Характерною ознакою процесу реалізації молодіжної політики та соціально-педагогічної роботи з молоддю у Франції є:

- а) міжнародні договори та співпраця;
- б) залучення молоді до роботи з ровесниками;
- в) працевлаштування молоді;
- г) залучення молоді до роботи з людьми похилого віку.

26. Яка з моделей соціального захисту притаманна Швеції?

- а) континентальна;
- б) англосаксонська;
- в) скандинавська;
- г) південно-європейська.

27. У яких роках в Японії почалося реформування соціального забезпечення?

- а) 1960-х;
- б) 1970-х;
- в) 1980-х;
- г) 1990-х.

28. На яку категорію населення був розрахований «золотий план» Японії, прийнятий в 1990-х роках?

- а) люди похилого віку;
- б) молодь;
- в) багатодітні сім'ї;
- г) усе населення.

29. Хто є ініціатором створення товариства «Червоний Хрест»?

- а) Нельсон Манделла;
- б) Адам Лопатка;
- в) Кофі Аннан;
- г) Анрі Дюнан.

30. Який документ Ради Європи гарантує права людини у сфері праці та зайнятості, освіти та охорони здоров'я?

- а) Європейська соціальна хартія;
- б) Соціальні стандарти ЄС;
- в) Декларація про благополуччя;
- г) Шенгенська угода.

Варіант 2

1. Як політичні діячі ставилися до соціальної роботи в кінці XX ст.?

- а) нейтрально;
- б) зробили її частиною національної політики;
- в) виключили з національної програми розвитку;
- г) зробили частиною соціальної політики.

2. Професія соціального працівника в Німеччині виникла:

- а) у кінці XX ст.;
- б) на початку XX ст.;
- в) в середині XX ст.;
- г) на початку 90-х років XX ст.

3. Систему додаткових пільг, субсидій і виплат на підприємствах за рахунок підприємців з метою закріплення кадрів, підвищення продуктивності праці, пом'якшення соціальної напруги, політика спрямована щодо своїх громадян на всебічний розвиток і благополуччя всіх членів суспільства, всі ці ознаки належать ...?

- а) соціальній інтеграції;
- б) компенсації;
- в) лібералізму;
- г) державному патерналізму.

4. Ідея «соціальної» або «ліберальної» держави належить моделі соціальної роботи?

- а) Німеччини;
- б) Англії;
- в) Канади;
- г) Швеції.

5. Які види спеціальних соціальних служб існують у Німеччині?

- а) створені всередині загальних соціальних служб як результат реакція на потребу, що виникла в районі;
- б) діючі за межами загальних служб для вирішення особливих проблем у місті або сільській місцевості;
- в) не пов'язані у своїх задачах із загальними соціальними службами;
- г) усі відповіді правильні.

6. Функція стимулювання та координації опікуванням характеризується як:

- а) відповідальність за питання, кому, за яких обставин, як і яким сектором надається допомога;
- б) регулювання видів діяльності секторів, що надають соціальну опіку;
- в) пошуки нових ресурсів на фінансування і розширення вже існуючих через природу формальних ресурсів і потребу в соціальному опікуванні;
- г) посилення суспільних норм, правил і процедур.

7. Нагляд за наданням послуг на рівні центрального уряду в Шотландії забезпечує:

- а) група послуг соціальної роботи шотландського відділу;
- б) комітет ради з соціальної роботи;
- в) місцеве правління уряду Шотландії;
- г) рада із супервізії та надання послуг.

8. Головний Акт, яким керуються служби соціальної роботи в Шотландії, є:

- а) Акт з надання соціальних послуг;
- б) Акт із супервізії;
- в) Акт з соціальної опіки;
- г) Акт з соціальної роботи.

9. Що не входить до основних функцій соціальної служби в Італії?

- а) організація та управління соціальними ресурсами;
- б) сполучна ланка між клієнтом та суспільними організаціями;
- в) вивчення документації та здійснення досліджень у соціальній сфері;
- г) розробка законопроектних документів.

10. Ким створюються «Територіальні соціальні кола» в Італії?

- а) громадські організації;
- б) політичні партії;
- в) міські ради провінцій;
- г) соціальні служби.

11. Як в Італії називається об'єднання неурядових, недержавних, неприбуткових, волонтерських організацій?

- а) «Третій сектор»;
- б) «Громадськість»;
- в) «Соціальна спільнота»;
- г) «Благодійність».

12. У якому році була заснована Римо-католицька церковна організація «Caritas»?

- а) 1965 р.
- б) 1971 р.
- в) 1980 р.
- г) 1985 р.

13. У період після Другої світової війни соціальна робота в Німеччині займала значне місце в програмах закордонної допомоги, запропонованих:

- а) США;
- б) ООН;
- в) Францією;
- г) США і ООН.

14. Соціальна система Німеччини вибудована за принципом:

- а) всеосязної мережі
- б) суцільної мережі
- в) жодна з відповідей є правильною
- г) а) і б).

15. Скільки відсотків від заробітної плати сплачують громадяни Польщі (не фермери) до фонду страхування здоров'я?

- а) 9 %;
- б) 14 %;
- в) 23 %;
- г) 45 %.

16. Якщо дохід на людину у польській сім'ї не перевищує 449,0 злотих, чи можна розраховувати на сімейну допомогу?

- а) залежить від складу сім'ї;
- б) можна розраховувати на допомогу;
- в) у Польщі немає виплат сімейної допомоги;
- г) не можна розраховувати на допомогу.

17. Які з видів соціальної допомоги є в Польщі?

- а) організований розподіл речових дарів, одягу, продуктів харчування та фінансової підтримки;
- б) утримання притулків для бездомних, або допомога їм іншим способом;
- в) усі відповіді правильні;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

18. Скільки становить фінансова допомога репатріантам на одну людину?

- а) близько 6000 злотих;
- б) 130 злотих;
- в) допомога репатріантам не визначається законодавством;
- г) розмір допомоги залежить від благодійних внесків.

19. Яку назву має програма з надання продовольчих талонів у США?

- а) фуд-стемп;
- б) фуд-гоу;
- в) фуд-кер;
- г) фуд-фіт.

20. У США немає системи надання сімейних субсидій, але сім'ям з дітьми надаються...

- а) державні субсидії;
- б) приватні субсидії;
- в) спеціальні податкові пільги;
- г) приватні податкові пільги.

21. Що є характерним для державних служб Франції?

- а) повна централізація;
- б) децентралізація;
- в) централізація + частина повноважень на регіонах;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

22. Як називається група професій з соціальним нахилом у Франції?

- а) соціальні кар'єри;
- б) соціальні працівники і педагоги;
- в) у Франції нема окремої соціальної групи професій;
- г) соціальні аніматори.

23. У якому році Франція була вимушена скоротити витрати на соціальне забезпечення?

- а) 1993 р.;
- б) 2011 р.;
- в) 1997 р.;
- г) 2008 р.

24. Яка з наведених моделей (яка притаманна Швеції) включає обов'язкову соціальну політику, регульований державою рівень доходів, а також зрівняльний, загальний характер соціальних пільг і допомоги?

- а) скандинавська;
- б) континентальна;

- в) англосаксонська;
- г) південно-європейська.

25. Японію до 2025 року відповідно до урядової програми планують перетворити в:

- а) «конкурентоспроможну державу»;
- б) «наддержаву якості життя»;
- в) державу найвищого середнього рівня життя населення;
- г) державу з високим рівнем народжуваності.

26. Назвіть основну мету створення «золотого плану» в Японії?

- а) створення робочих місць для людей похилого віку;
- б) покращення медичного забезпечення і підвищення добробуту осіб похилого віку;
- в) захист юридичних прав людей похилого віку;
- г) з метою підвищення пенсій.

27. На скільки років розрахований «золотий план» Японії?

- а) 2 роки;
- б) 5 років;
- в) 8 років;
- г) 10 років.

28. Організація, яка здійснює роботу з неповнолітніми правопорушниками в скандинавських країнах:

- а) служба верифікації дітей;
- б) служба зайнятості;
- в) служба пробації;
- г) служба опіки і піклування.

29. Більшість людей у Німеччині мають медичне соціальне страхування переважно у...:

- а) рамках державного страхування;
- б) приватних лікарнях;
- в) рамках державного і приватного страхування;
- г) не мають.

30. «Батьківську допомогу» в Німеччині, яка фінансується з бюджету, надають протягом...:

- а) 1 року;
- б) 2 років;
- в) 3 років;
- г) 6 років.

Варіант 3

1. Вирішальним критерієм, з соціально-політичної точки зору, для заснування належних структур соціальної роботи є принцип:

- а) субсидіарності
- б) солідарності;
- в) гуманізму;
- г) адресності.

2. Яка модель соціальної роботи в зарубіжних країнах допускає певні обмеження економічної свободи особи і посилення державного регулювання економічних і соціальних процесів?

- а) лібералізм,
- б) демократизм,
- в) соціалізм,
- г) неолібералізм.

3. Принцип індивідуалізму, згідно з яким повинна існувати природна свобода людини від суспільства, обстоювання своїх інтересів окремими індивідами зумовлює задоволення суспільних інтересів, забезпечує досягнення суспільного добробуту, всі ці ознаки відображають основний зміст?

- а) демократичної моделі соціальної роботи,
- б) ліберальної моделі соціальної роботи,
- в) неоконсервативної моделі соціальної роботи,
- г) соціальної моделі соціальної роботи.

4. Розвиток соціальної роботи й соціальної педагогіки як професії почався в Німеччині на початку:

- а) XX століття;
- б) XXI століття;
- в) XIX століття;
- г) XVIII століття.

5. Основною формою підтримки людей похилого віку у Великобританії є:

- а) будинки похилого віку;
- б) інтернатні установи для людей похилого віку;
- в) надомне обслуговування;
- г) вулична робота.

6. Скільки років потрібно навчатися, щоб отримати диплом практичного соціального працівника у Великобританії:

- а) 2 роки;
- б) 3 роки;
- в) 4 роки;
- г) 5 років.

7. Студенти соціальної роботи у Великобританії вивчають ряд дисциплін, що включають наступну тематику:

- а) закони, які дають соціальним працівникам певні права і накладають відповідальність;
- б) системи надання допомоги та поліпшення добробуту людей;
- в) злочинність та антисоціальна поведінка;
- г) усі відповіді правильні.

8. На початку 1990-х років у Великій Британії соціальні працівники могли отримати 2 кваліфікації:

- а) Свідоцтво практичного психолога та Свідоцтво соціальних служб;
- б) Свідоцтво практичного соціального працівника та Свідоцтво соціальних служб;
- в) Свідоцтво спеціаліста соціальної роботи та Свідоцтво психологічних служб;
- г) Свідоцтво спеціаліста соціальної роботи та Свідоцтво соціальних служб.

9. Яка з наведених громадських організацій Італії прагне досягти того, щоб кожна залишена дитина змогла жити в сім'ї?

- а) «Організація допомоги юним діабетикам»;
- б) «Друзі Дітей»;
- в) «Дерево життя»;
- г) «Асоціація батьків незрячих чи слабозорих дітей».

10. Що таке громада «швидкого прийому» в Італії?

- а) громада, яка збирає молодь, що з певних причин не може проживати у власній сім'ї;
- б) структура, у якій виховні функції здійснюються двома або більше особами, що проживають разом з неповнолітніми, а також з власними дітьми;
- в) виховна функція в такому типі закладу здійснюється колективом професіоналів, для яких вона є основною роботою;
- г) ця структура завжди готова прийняти особу в стані екстремальної потреби без розробки плану подальшої допомоги.

11. Яка сфера в Італії отримує найбільшу частину соціальних видатків – 15,4 % ВВП?

- а) пенсійне забезпечення;
- б) освіта;
- в) материнство;
- г) політика зайнятості.

12. У якому році в Еберфельді (Німеччина) було розроблено скоординовану, ефективну систему розподілу пожертвувань?

- а) 1853 р.;
- б) 2000 р.;
- в) 1920 р.;
- г) 2003 р.

13. Особливим типом благодійних установ стали у 80-х рр. XIX ст. у Німеччині:

- а) пенсійні фонди;
- б) школи для дітей;
- в) страхові компанії;
- г) центри зайнятості.

14. Хто належить до категорії пільговиків у Польщі?

- а) усі категорії населення;
- б) студенти та пенсіонери;
- в) студенти, вагітні жінки, репатріанти;
- г) люди з обмеженими можливостями, учасники бойових дій.

15. Скільки відсотків має дорівнювати щомісячний дохід для працюючих пенсіонерів у Польщі для того, щоб пенсія нараховувалася в повному обсязі?

- а) 35 %;
- б) 70 %;
- в) 0 %;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

16. У яких двох основних напрямках здійснюється робота із сім'ями та дітьми в США?

- а) консультування та терапія;
- б) індивідуальна та групова робота;
- в) робота в домашніх умовах та за межами дому;
- г) робота з сім'єю та сусідами.

17. Функції соціального працівника в установі освіти в США виконує:

- а) «освітній експерт»;
- б) «соціальний радник»;
- в) «керуючий радник»;
- г) «дитячий контролер».

18. Скільки видів пенсії діє в Франції?

- а) 100 основних і понад 300 додаткових;
- б) 50 основних і 11 додаткових;
- в) 76 видів пенсії;
- г) 2 види: державна та приватна.

19. Чи є у Франції система надбавок подружжю, які мають не менше 3-х дітей?

- а) так;
- б) ні;
- в) у Франції немає системи надбавок;
- г) планується запровадити.

20. Що є характерним для соціальної роботи Франції?

- а) централізація державних служб;
- б) децентралізація державних служб;
- в) централізація приватних служб;
- г) децентралізація приватних служб.

21. Уся система соціального захисту населення в Швеції регулюється Законом про загальне страхування (1962), який передбачає три типи страхування. Визначте ці три типи.

- а) транспортне страхування; страхування життя; страхування працюючих;
- б) особисте страхування; майнове страхування; медичне страхування;
- в) страхування життя та пенсій; медичне страхування; страхування працюючих;
- г) систему страхування по хворобі.

22. Який із поданих варіантів є характеристикою «Золотого плану», який був прийнятий в 1990-х роках в Японії і розрахований на 10 років:

- а) стратегія покращення медичного забезпечення і підвищення добробуту осіб похилого віку;

- б) підвищення культурного стану населення;
- в) реформування пенсійної сфери;
- г) збільшення народжуваності.

23. Пенсійний фонд найманих працівників приватного сектора Японії складається з таких компонентів:

- а) внесків самих працівників;
- б) відрахувань благодійних організацій;
- в) доплат громадських організацій.
- г) внесків працівників і працедавців.

24. Чому Японію називають країною «роботоманів» (Workaholics)?

- а) через високий технологічний прогрес;
- б) через наявність роботів у соціальній сфері;
- в) за старанність японців, намагання у всіх випадках виконувати значно більший об'єм роботи;
- г) за соціальну допомогу, яка надається дистанційно.

25. Що сприяло тому, що Японія входить у складений ООН список, так званих, «старих суспільств»?

- а) зростання кількості людей похилого віку;
- б) вік країни;
- в) консерватизм японців;
- г) менталітет країни.

26. У скільки років японці виходять на пенсію?

- а) 55 років;
- б) 60 років;
- в) 65 років;
- г) 70 років.

27. Назвіть одну з форм соціальної роботи в Японії, суть якої полягає в поліпшенні стану кварталу або мікрорайону?

- а) збір фінансових засобів та пожертвувань;
- б) самодопомога;
- в) боротьба за зміни й захист громадянських прав;
- г) обслуговування.

28. Розмір допомоги на дитину в Німеччині складас:

- а) 154 євро;
- б) 200 євро;
- в) 615 євро;
- г) 1000 євро.

29. До скількох років дають виплати на дитину в Німеччині?

- а) до 3 років;
- б) до 6 років;
- в) до 18 років;
- г) до 21 року.

30. До основних компонентів соціального страхування в Німеччині входять:

- а) пенсійне;
- б) медичне;
- в) від нещасних випадків, по безробіттю та інвалідності;
- г) усі відповіді правильні.

Варіант 4

1. Трьома основними моделями соціальної роботи в зарубіжних країнах є?

- а) патерналістська, ліберальна, солідарна,
- б) компенсаційна, субсидіарна, ліберальна,
- в) солідарна, індивідуальна, колективістська,
- г) індивідуальна, колективна, ліберальна.

2. Соціальний захист як система законодавчих, економічних і соціальних гарантій для всіх груп населення почав складатися приблизно:

- а) на початку XIX ст.;
- б) в XXI ст.;
- в) в XX ст.;
- г) наприкінці XIX ст.

3. Що складає найбільшу частину соціальних видатків в Італії?

- а) виплати на підтримку сім'ї;
- б) пенсійне забезпечення;
- в) політика зайнятості;
- г) політика підтримки мігрантів.

4. У якому регіоні Італії найвищий відсоток по безробіттю?

- а) південний регіон;
- б) центральний регіон;
- в) північний регіон;
- г) південний та північний регіони.

5. Що спричинило таку проблему в Італії як співіснування секторів економіки з низьким рівнем соціальних гарантій та секторів, де гарантованість соціальних послуг вища?

- а) погіршення економічної ситуації в країні;
- б) широкий розвиток профспілкового руху на півночі країни;
- в) соціальна реформа в країні;
- г) аграрні та індустріальні райони.

6. Професійна підготовка спеціалістів у галузі соціальної роботи розпочалася у Великій Британії у:

- а) 1845 р.;
- б) 1886 р.;
- в) 1898 р.;
- г) 1915 р.

7. У якому місті Німеччини був створений перший Інститут підготовки протестантських піклувальниць, де програма навчання поєднувала релігійну освіту із професійною підготовкою в сфері «медсестринства» і загального догляду:

- а) в Еберфельді;
- б) у Кайзерверті;
- в) у Страсбурзі;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

8. Соціальна робота у Великобританії отримала суттєвий розвиток після Другої світової війни за рахунок:

- а) збільшення кількості тих, хто потребував допомоги;
- б) фінансової підтримки держави;
- в) важкої міжнародної політики;
- г) добре підготовлених спеціалістів.

9. Оберіть зайвий рівень соціальної роботи у Великобританії:

- а) державний;
- б) регіональний;
- в) місцевий;
- г) сімейний.

10. Який основоположний принцип створення соціальних структур у Німеччині?

- а) національний;
- б) субсидіарний;
- в) партійний;
- г) державний.

11. Чи існують у Німеччині незалежні добродішні організації?

- а) ні;
- б) так;
- в) обмежено, залежні від держави;
- г) не існує і ніколи не існувало.

12. У сучасній Німеччині найбільш ефективно працюють з молоддю?

- а) соціальні органи;
- б) волонтерський рух;
- в) релігійні організації;
- г) благодійні фонди.

13. План роботи служб захисту дітей від насильства в США полягає у реалізації наступних етапів:

- а) повідомлення; розслідування справи; втручання; завершення справи;
- б) визначення потреб; первинний аналіз; допомога; підсумковий аналіз.
- в) інформування; перевірка; діагностика; подолання;
- г) прогнозування; кодифікація; оцінка; реалізація.

14. Програма в США, що передбачає систему допомоги смертельно хворим людям протягом останніх місяців життя:

- а) пробація;
- б) превенція;
- в) хоспіс;
- г) аустріч дія.

15. Соціальна робота з підлітками «групи ризику» в США складається із трьох типів програм:

- а) базові програми волонтерів, держслужбовців та спортивних установ;
- б) базові програми хоспісу, НДО та сімей;
- в) базові програми поліції, шкіл та судів у справах неповнолітніх;
- г) базові програми навчальних установ.

16. У геронтологічних центрах в зарубіжних країнах здійснюється робота з:

- а) особами похилого віку;
- б) дітьми з обмеженими можливостями;
- в) дітьми, які працювали на вулиці;
- г) жінками, які постраждали від торгівлі людьми.

17. Який рух став відомим на початку 1970-х років в США і базувався на домашньому догляді:

- а) Рух «Групи ризику»
- б) Рух «американських соціальних працівників»
- в) Рух «американський хоспіс»
- г) Рух «самопоміги».

18. Які існують два великих фонди страхування по безробіттю у Франції?

- а) Національний союз підтримки зайнятості в промисловості та торгівлі та Союз підтримки зайнятості в промисловості та торгівлі;
- б) Національний центр зайнятості та Центр підготовки фахівців;
- в) Фонд страхування по безробіттю та Фонд обліку безробітніх;
- г) Фонд страхування по безробіттю та Фонд підтримки зайнятості в промисловості та торгівлі.

19. У Франції було засновано волонтерську службу замість припиненої в 1995 році ...?

- а) обов'язкової військової служби;
- б) обов'язкової медичної служби;
- в) обов'язкової соціальної служби;
- г) обов'язкової волонтерської служби.

20. До якої моделі соціального захисту належить система соціального захисту Франції?

- а) модель Бісмарка;
- б) ліберальна модель;
- в) патерналістська модель;
- г) скандинавська модель.

21. Зі скількох компонентів складається пенсійна система Франції?

- а) 8;
- б) 7;
- в) 6;
- г) 5.

22. Чим характеризується початкова, середня та вища професійна освіта І циклу підготовки фахівців соціальної сфери у Франції?

- а) превалюванням практичного компонента підготовки над теоретичним, що зумовлено кваліфікаційними характеристиками спеціальностей даного рівня;

- б) превалюванням теоретичного компонента навчання над практичним;
- в) поглибленою підготовкою за обраною спеціальністю з метою продовження професійної діяльності;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

23. Чим характеризується вища освіта II циклу підготовки в галузі соціальної роботи у Франції?

- а) превалюванням практичного компонента підготовки над теоретичним, що зумовлено кваліфікаційними характеристиками спеціальностей даного рівня.
- б) превалюванням теоретичного компонента навчання над практичним;
- в) поглибленою підготовкою за обраною спеціальністю з метою продовження професійної діяльності;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

24. У Швеції пенсійний вік – однаковий для чоловіків і жінок. Зазначте, який пенсійний вік у Швеції:

- а) 64;
- б) 65;
- в) 66;
- г) 67.

25. Для того, щоб у Швеції отримати повну додаткову пенсію особі необхідно пропрацювати:

- а) 20 років;
- б) 25 років;
- в) 30 років;
- г) 35 років.

26. Система національних пенсій у Швеції складається з трьох видів пенсій. Визначте, яка з пенсій не входить до даної системи.

- а) народну (основну);
- б) додаткову (трудова);
- в) по інвалідності;
- г) часткову.

27. Назвіть, будь-ласка, середню тривалість життя жінок в Японії:

- а) 90 років;
- б) 85 років;
- в) 70 років;
- г) 65 років.

28. Назвіть, будь-ласка, середню тривалість життя чоловіків в Японії:

- а) 85 років;
- б) 65 років;
- в) 78 років;
- г) 55 років.

29. Виберіть одну із форм соціальної роботи в Японії, яка виділена на основні аналізу психолого-педагогічної літератури:

а) суспільно корисна робота соціальних працівників, пов'язана з функціонуванням державних установ (поширення інформації, оцінювання державних програм та їх виконання);

б) державна (держава є носієм соціального забезпечення, організовує систему соціального управління);

в) благодійницька (благодійні організації допомагають незахищеним верствам населення);

- г) а) і в).

30. Які показники невиходів соціальних працівників на роботу в Японії в порівнянні з іншими розвинутими країнами:

- а) низькі (2–3 %);
- б) середні (4 %);
- в) високі (8 %);
- г) вище високого (більше 10 %).

Варіант 5

1. На які категорії громадян направлений соціальний захист у Німеччині?

- а) на тих, хто потребує допомоги;
- б) на всіх громадян;
- в) на тих, хто працює;
- г) на молодь та дітей.

2. Середній показник народжуваності в Італії – ...?

- а) один із найнижчих в Європі;
- б) один із найвищих в Європі;
- в) відповідає середньому рівню народжуваності в ЄС;
- г) зростає кожного року.

3. Після скількох років страхового стажу державні службовці в Італії мають право на повну пенсію?

- а) 35;
- б) 20;
- в) 30.
- г) 10.

4. Скільки відсотків становлять безробітні жінки в Італії?

- а) 16;
- б) 20;
- в) 6;
- г) 2.

5. Хто має право на отримання соціальної пенсії в Італії?

Оберіть одну правильну відповідь.

- а) особи, які офіційно проживають в Італії понад 10 років;
- б) іноземці з громадянством країн, що не входять у ЄС, які мають вид на проживання;
- в) іноземці з громадянством ЄС, зареєстровані на території Італії;
- г) громадяни Італії; іноземці з громадянством ЄС, зареєстровані на території Італії; іноземці з громадянством країн, що не входять у ЄС, які мають вид на проживання; особи, які офіційно проживають в Італії понад 10 років.

6. За рахунок яких коштів працюють геріатричні заклади напівдержавної форми в Італії?

- а) коштів громад;
- б) благодійних внесків;
- в) коштів пенсіонерів та держави;
- г) коштів пенсіонерів.

7. Серед інших країн ЄС Італія має найбільше число пенсіонерів у віці ...?

- а) до 60 років;
- б) до 50 років;
- в) до 70 років;
- г) до 80 років.

8. Головна мета навчання дітей-інвалідів у Великобританії:

- а) навчити основам письма і рахування;
- б) сформувати рухомі уміння;
- в) сформувати навички соціалізації;
- г) усі вище перераховані.

9. Національна система соціального захисту в США була закладена в:

- а) 1930-ті роки;
- б) 1940-ті роки;
- в) 1980-ті роки;
- г) 1990-ті роки.

10. Які два напрямки має Північноамериканська система соціального захисту:

- а) система соціального захисту і система соціального забезпечення;
- б) система соціального страхування і система соціальних змін;
- в) система соціального страхування і система соціальної допомоги;
- г) система соціальної допомоги і система соціальних виплат.

11. Чим характеризується вища освіта III циклу підготовки в галузі соціальної роботи у Франції?

- а) превалюванням практичного компонента підготовки над теоретичним, що зумовлено кваліфікаційними характеристиками спеціальностей даного рівня;
- б) превалюванням теоретичного компонента навчання над практичним;
- в) поглибленою підготовкою за обраною спеціальністю з метою продовження професійної діяльності;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

12. Система підготовки фахівців соціальної сфери Франції є багаторівневою і містить такі структурні компоненти:?

- а) допрофесійну, початкову, середню, вищу освіту;
- б) базову, вищу, додаткову, післяпрофесійну освіту;
- в) базову, спеціальну, додаткову, допрофесійну освіту;
- г) допрофесійну, початкову, вищу, післяпрофесійну освіту.

13. У Швеції пенсії через старість, по інвалідності, сімейні (виплачувані у зв'язку зі смертю годувальника) входять до:

- а) народної і додаткової пенсії;
- б) народної і часткової пенсії;
- в) часткової і додаткової пенсії;
- г) усі відповіді правильні.

14. У Швеції одна людина може отримувати ...?

- а) відразу декілька пенсій;
- б) пенсію за себе і за свого чоловіка (дружину);

- в) одну пенсію;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

15. При народженні дитини у Швеції система страхування батьків забезпечує допомогу їм протягом:

- а) 6 місяців;
- б) 12 місяців;
- в) 18 місяців;
- г) 24 місяців.

16. Що необхідно для отримання основної пенсії у зв'язку зі старістю в Японії:

- а) мати 25-річний страховий стаж і 65-річний вік;
- б) мати 25-річний страховий стаж і 55-річний вік;
- в) 65-річний вік;
- г) 70-ти річний вік.

17. До якого відсотка може бути скорочений розмір основної пенсії встановленого рівня в разі виходу на пенсію в 60 років в Японії:

- а) 43 %;
- б) 60 %;
- в) 58 %;
- г) 50 %.

18. На основі якого документа надається суспільна (соціальна) взаємодопомога в Японії:

- а) закону про страхування від нещасних випадків;
- б) закону про страхування на випадок хвороби;
- в) закону про гарантії прожиткового мінімуму;
- г) закону про захист материнства та дитинства.

19. За яким принципом побудована соціальна політика Японії?

- а) гуманізму;
- б) індивідуалізму;
- в) загального блага;
- г) егоцентризму.

20. Назвіть один з головних уроків японського досвіду соціальної роботи та соціального забезпечення Японії?

- а) гуманне ставлення один до одного;
- б) працьовитість населення;

- в) прагнення до загального блага;
- г) ретельно відпрацьоване трудове законодавство, що відповідає соціально-трудовам реаліям.

21. Процес, що супроводжується розвитком міських поселень, поширенням міського способу життя в країні, регіоні; передумова виникнення соціальної роботи у XIX столітті:

- а) структуризація;
- б) обґрунтування;
- в) урбанізація;
- г) усі відповіді правильні.

22. «Рух організованої благодійності» поклав початок ...?

- а) індивідуальній соціальній роботі;
- б) благодійній соціальній роботі;
- в) вуличній соціальній роботі;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

23. Хто є автором проекту Конвенції ООН про права дитини?

- а) Нельсон Манделла;
- б) Адам Лопатка;
- в) Кофі Аннан;
- г) Бенджамін Франклін.

24. Соціальні послуги в Німеччині отримують тільки ті, хто їй потребує завдяки ...:

- а) сукупності дій і заходів, спрямованих на задоволення особистих потреб;
- б) створенню нових робочих місць в державному секторі;
- в) розвинутій системі законодавства в слідкування за його виконанням;
- г) жодна з відповідей не є правильною.

25. Соціальне страхування в Німеччині поділяється на ...:

- а) обов'язкове і добровільне;
- б) державне і приватне;
- в) національне і закордонне;
- г) повне і часткове.

26. Відповідно до статті 20 Основного закону Німеччина є ...:

- а) демократичною і соціальною державою;
- б) тоталітарною державою загального добробуту;

- в) соціалістичною державою;
- г) ліберальною державою.

27. У Німеччині діє закон про соціальний захист окремих груп населення, який належить і до ...?

- а) художників;
- б) водіїв-далекобійників;
- в) юристів;
- г) політиків.

28. Мінімальна пенсія в Німеччині становить ...?

- а) 500 євро;
- б) 810 євро;
- в) 920 євро;
- г) 1140 євро.

29. Заходи страхування у Німеччині від нещасного випадку здійснюються у такій послідовності:

а) 1) максимально можлива реабілітація з метою відновлення вихідного стану здоров'я, 2) попередження нещасних випадків, 3) виплата компенсації;

б) 1) виплата компенсації, 2) максимально можлива реабілітація з метою відновлення вихідного стану здоров'я, 3) попередження нещасних випадків;

в) 1) попередження нещасних випадків; 2) максимально можлива реабілітація з метою відновлення вихідного стану здоров'я; 3) виплата компенсації.

г) жодна з відповідей не є правильною.

30. «Закони про бідних» в Англії були прийняті за часів правління ...

- а) королеви Марії «Кривавої»;
- б) королеви Єлизавети I;
- в) королеви Вікторії;
- г) королеви Єлизавети II.

Індивідуальні завдання

1. Проаналізуйте найбільш поширені моделі соціальної роботи в зарубіжних країнах та скажіть, будь-ласка, яку з них, на вашу думку, було б доцільно впровадити у нашій країні з огляду на процес євроінтеграції України?

2. Як Ви вважаєте, чи достатньою є кількість моделей соціальної роботи в зарубіжних країнах? Чи доцільно було б розробити нову, що стала б ідеологічним удосконаленням існуючих моделей у XXI столітті?

3. Виходячи з усіх наявних моделей соціальної роботи в зарубіжних країнах проаналізуйте, будь-ласка, чи можна було б впровадити їх у державі Томаса Мора «Утопії»? І чи доцільним було б це впровадження?

4. На Вашу думку, чи актуальною є така політика держави, коли вона забезпечує всі наявні елементи соціального забезпечення свого населення та піклується про добробут своїх громадян? Чи така політика, навпаки, може заважати самостійному розвитку людини та її прагненню до кращого?

5. Дайте, будь-ласка, змістовну характеристику всіх наявних моделей соціальної роботи в зарубіжних країнах, які існують у наш час.

6. Що є характерним, на Вашу думку, для сучасної британської соціальної служби?

7. Охарактеризуйте розвиток соціальної роботи у Великобританії до Другої Світової війни (суботні клуби, житлові квартали, ігрові клуби).

8. Назвіть функції соціальних працівників, що діють безпосередньо в освітніх та медичних установах.

9. Як соціальний працівник стосується школи, якщо традиційно у Великій Британії він не може бути її співробітником?

10. Розкажіть як здійснюється професійна підготовка соціальних працівників у Великобританії та оцініть її.

11. Чому в Італії соціального працівника прийнято називати «соціальний асистент»?

12. Що таке «Третій сектор» в Італії?

13. Опишіть моделі організації соціальної служби в Італії, які реалізують органи місцевого самоврядування?

14. Ким створюються «Територіальні соціальні кола» в Італії і з якою метою?

15. Яка історична проблема в Італії впливає на її сучасну соціальну політику?

16. Соціальна пенсія в Італії виплачується на постійній основі?
17. Яка система оформлення пенсії в Італії?
18. Скільки складає пенсійний вік в Італії?
19. Якими були основні чинники інфляції в Італії?
20. Що відіграє негативну роль в італійській системі соціального захисту?
21. Які основні типи навчальних програм пропонуються в школах соціальної роботи в Німеччині?
22. У Великобританії соціальні працівники є співробітниками не школи, а якої організації?
23. Який основний принцип покладений в основу підготовки соціальних працівників у Великобританії?
24. Як проходить навчання соціального робітника у Німеччині?
25. Як регулюється порядок соціального страхування у Німеччині?
26. Які основні форми соціальної роботи в Німеччині?
27. Як працюють незалежні добродійні організації в Німеччині?
28. Як проходить соціальна діяльність волонтерів в Німеччині?
29. Як відомо, в Німеччині одна з найбільш щільно сформованих соціальних систем. Скільки відсотків валового внутрішнього продукту витрачається на соціальні потреби?
30. Сучасна соціальна система включає три основні елементи, назвіть їх.
31. Дайте визначення поняттю «соціальне забезпечення».
32. Назвіть основні форми соціальної роботи і соціальної педагогіки в сучасній Німеччині.
33. У чому полягає принцип надання соціальної допомоги?
34. Як ви вважаєте, чи можливо Україні дійти до обов'язкового державного страхування на прикладі Польщі?
35. Яка допомога надається у Польщі людям, які повернулися на батьківщину?
36. Що ви можете розповісти про пільгове населення у Польщі, хто до нього належить?
37. Чи можуть пенсіонери, продовжувати працювати та отримувати пенсію в повному обсязі?
38. Останнім часом громадяни Польщі невдоволені великим рівнем працевлаштування українських громадян, які на вашу думку для цього є причини?
39. Чому змінюється інститут сім'ї в ЄС?
40. Як регулюється матеріальна підтримка сімей з дітьми в ЄС?
41. Які основні форми соціальної допомоги в країнах ЄС?

42. Як працюють незалежні добродішні організації в структурі сімейної політики держав ЄС?
43. Як проходить діяльність волонтерів в сімейній політиці ЄС?
44. У чому особливості роботи соціального працівника в навчальному закладі США?
45. Які основні риси системи соціального захисту в США?
46. З чого складається система захисту від насильства в сім'ї в США?
47. Що представляє собою хоспісне обслуговування в США?
48. Які види програм профілактики існують в США?
49. Які суб'єкти працюють із неповнолітніми правопорушниками в США?
50. Чи існують соціальні пенсії у Франції?
51. Яка допомога надається безробітним у Франції?
52. Яка є система отримання професії у соціальній сфері Франції?
53. Через що відбулося реформування системи соціального захисту у Франції?
54. З яких компонентів складається пенсійна система у Франції?
55. Порівняйте систему підготовки фахівців соціальної сфери в Україні та Франції.
56. Назвіть позитивні та негативні сторони системи пенсійного забезпечення Франції. Які аспекти цієї моделі доречно було б застосувати в Україні?
57. Назвіть закони (договори), які були запроваджені у Франції для подолання безробіття. Чи позитивно вони впливають на стан безробіття у Франції? Чи можливо вони несуть загрозу безробіття для деяких категорій осіб?
58. Проаналізуйте систему медичного забезпечення у Франції.
59. Як відомо, у Франції великого поширення набула професія аніматора. Яку роль вони відіграють у соціально-педагогічній роботі Франції? Чи є спеціалісти в Україні, які виконують роль аніматорів?
60. Охарактеризуйте скандинавську модель соціального захисту, що діє у Швеції.
61. Назвіть два основних принципи шведської системи соціального захисту.
62. Чи високий рівень оподаткування у Швеції? Чому?
63. Що передбачають муніципальні програми соціального захисту в Швеції?
64. Чим обов'язком є догляд за людьми похилого віку?
65. Який вік виходу на пенсію в Японії?
66. Назвіть основну мету створення «золотого плану» в Японії.

67. Чому японці називають себе «країною старих»?
68. Чому в Японії найнижчі (2–3 %) показники невиходів на роботу в порівнянні з іншими розвинутими країнами?
69. З яких компонентів складається фінансова база витрат на соціальне забезпечення в Японії?
70. Назвіть основні складові системи соціального забезпечення Японії.
71. Які категорії соціальної підтримки передбачено у державному бюджеті Японії?
72. Яка галузь є провідною у системі соціального страхування Японії?
73. Назвіть напрями Японської системи соціального захисту.
74. У якому році система соціального страхування в Японії набрала чинності згідно з прийнятим Законом про страхування здоров'я? Охарактеризуйте цей закон.

Методи навчання

Форми вивчення дисципліни:

– лекція, семінарські заняття, індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

У процесі вивчення дисципліни використовується кредитно-модульна технологія, за якою студенти опановують матеріал за трьома модулями.

Лекційне подання матеріалу проводиться з широким використанням проблемно-діяльнісного підходу, що сприяє глибокому засвоєнню знань і формуванню творчого професійного мислення у майбутніх фахівців.

На семінарських заняттях, які носять проблемно-пошуковий і практично-творчий характер, студенти вирішують теоретичні і практичні завдання, розвивають мислення, поглиблюють і розширюють знання, висувають і відстоюють свою точку зору, пропонують та обґрунтовують шляхи їх вирішення.

Під час самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань студенти розв'язують складні проблеми і незрозумілі питання. Самостійна робота планується як форма організації навчального процесу, що має на меті надати допомогу у самостійному вивченні запропонованої літератури у пошуку відповідей на проблемні питання курсу, виконання практичних завдань курсу.

Методи навчання:

За джерелами знань: *словесні* – розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія; *наочні* – спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні* – вправи, завдання, рішення ситуаційних задач, круглий стіл, інсценування, ділова гра.

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, проблемні, частково-пошукові.

Методи контролю

Форми контролю – поточний, підсумковий семестровий контролю.

Поточний контроль ґрунтується на системі оцінки успішності студентів і проводиться на семінарських заняттях (опитування, індивідуальні роботи, тестування), у формі письмових виконаних індивідуальних завдань і завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль проводиться наприкінці курсу у вигляді заліку за загальною сумою набраних у процесі поточного контролю балів. До заліку допускаються студенти, які успішно виконали заходи поточного контролю. Залік проходить в усній формі і оцінюється 30-ма балами.

Питання до заліку

1. Витоки соціальної роботи: античні часи та Середньовіччя.
2. «Законои про бідних» Єлизавети I.
3. Передумови та витоки соціальної політики у XIX ст.
4. Політичні чинники реформування соціальної політики.
5. Соціальне законодавство О. фон Бісмарка.
6. Закон про соціальний захист Ф. Рузвельта.
7. Створення Міжнародної організації праці.
8. Еволюція соціальної політики в II пол. XIX – I пол. XX ст.
та їх причини.
9. Реформи соціальної політики в країнах Західної Європи середини XX ст.
10. Формування концепції соціальної держави у 50–60-х рр. XX ст., криза 70-х рр. та її подолання.
11. Значення ідеологічних факторів для формування моделей і реалізації соціальної політики закордоном.
12. Консервативна/неоконсервативна ідеологія та модель соціальної політики
13. Ліберальна/неоліберальна ідеологія та модель соціальної політики.
14. Соціал-демократична ідеологія та модель соціальної політики.
15. Соціалістична ідеологія та модель соціальної політики.
16. Вплив глобалізації на формування соціальної політики.
17. Тенденції соціального розвитку демократичних держав у XXI столітті.
18. Загальні тенденції розвитку соціальної політики європейських держав-членів ЄС.
19. Вплив демографічних факторів на формування сімейної політики в Європейському Союзі.
20. Загальні відомості про сімейну політику в країнах зарубіжних держав.
21. Сімейна політика в ЄС – приклад Польщі.
22. Технології соціальної роботи з різними типами сімей в США.
23. Державний, регіональний і муніципальний рівні реалізації соціальних програм в США.
24. Соціальне страхування і державна допомога – дві основні форми державної системи соціального забезпечення в США.
25. Основні види соціальної роботи в США.
26. Мережа навчальних закладів, у яких нині здійснюється підготовка соціальних працівників у США.
27. Система соціального захисту населення в Канаді.
28. Основні види соціальної допомоги в Канаді.

29. Система служб соціального забезпечення в Канаді.
30. Система соціального забезпечення інвалідів в Канаді.
31. Розвиток соціального захисту населення в Японії.
32. Підготовка соціальних працівників в Японії.
33. Соціальна робота з людьми похилого віку в Японії.
34. Соціальна робота в Японії з різними категоріями населення.
35. Історія і особливості становлення соціальної роботи у Великобританії.
36. Здійснення соціальної роботи на трьох рівнях: державному, регіональному і місцевому у Великобританії.
37. Сектори системи соціальної опіки у Великобританії.
38. Етапи розвитку і становлення соціальної роботи як науки і професійної діяльності у Великобританії.
39. Особливості соціальної роботи і соціальної педагогіки у Німеччині.
40. Державний патерналізм як німецька модель соціальної роботи (Еберфельдська система соціальної допомоги) у Німеччині.
41. Мережа соціальної роботи державних установ: сутність та основні характеристики у Німеччині.
42. Роль профспілкових, релігійних та інших добровільних організацій у соціальному захисті та соціальному страхуванні у Німеччині.
43. Державний, напівприватний та приватний сектори соціальної роботи у Франції.
44. Підготовка кадрів соціальних працівників у Франції.
45. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю у Франції. Соціально-педагогічна анімація.
46. Система соціальної роботи у Франції.
47. Історія розвитку соціальної роботи у Швеції.
48. Скандинавська модель соціального захисту населення у Швеції.
49. Особливості соціальної роботи у Швеції.
50. Солідарна система соціальної роботи в Нідерландах.
51. Європейський досвід децентралізації системи надання соціальних послуг: приклад держав Бенілюксу.
52. Становлення і розвиток соціальної роботи в Бельгії.
53. Школи соціальної роботи у Бельгії.
54. Організація соціальної роботи в Італії.
55. Соціальна служба та громадські організації в Італії.
56. Діяльність італійських соціальних служб сім'ї, дітей та молоді.
57. Проблеми соціальної політики Італії.
58. Система соціального захисту у Польщі.
59. Системи соціального страхування в Польщі.
60. Соціальна допомога в Польщі: співпраця органів місцевої влади та НГО.

Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Модулі 1–3		30	100
С. Т1-Т14	СР		
56	14		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
67–74	D	задовільно	
60–66	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій; нормативні документи; ілюстративні матеріали.

Наявні навчально-методичні матеріали, в тому числі й на електронних носіях:

- навчальна програма,
- робоча програма,
- плани семінарських, індивідуальних занять,
- завдання для самостійної роботи,
- навчальні посібники, у тому числі автора з грифом МОН:
- Світова та європейська інтеграція : [Навч. посібник]. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 340 с.
- наукові праці автора,
- рекомендована література: базова та додаткова.

Рекомендована література

Основна:

1. Деріга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : [навчальний посібник з грифом МОН України] / В. В. Деріга. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – 152 с.
2. Глобальна соціальна політика: Міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту / Б. Дікон, М. Халс, П. Стабс; пер. з англ. – К. : Основи, 1999. – 346 с.
3. Капська А. Й. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах : [Навчальний посібник] / А. Й. Капська, Л. М. Завацька, С. В. Грищенко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 248 с.
4. Кубіцький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах : [навч. посіб.] / Кубіцький С. О. – К. : ДАКККіМ, 2009. – 298 с.
5. Попович Г. М. Соціальна робота в Україні і закордоном: Навчально-методичний посібник / Г. М. Попович. – Ужгород : Гражда, 2000. – 134 с.
6. Семигіна Т. Соціальна політика у глобальному вимірі / Т. Семигіна. – К. : Унів. вид-во «Пульсари», 2003. – 252 с.
7. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні : монографія / [за ред. В. В. Барабаша]. – Херсон : Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2008. – 340 с.
8. Теорія і практика соціальної роботи: Вітчизняний і зарубіжний досвід / Під ред. Т. Ф. Яркиной, В. Г. Бочарової. – М.; Тула, 2000. – 576 с.

Додаткова література

9. Абашкіна Н. Підготовка соціальних педагогів у Німеччині / Н. Абашкіра // Методичні рекомендації щодо удосконалення підготовки соціальних педагогів в Україні на основі використання німецького досвіду. – К. : Родзем. – 2003. – 540 с.
10. Антонок Л. Як живуть пенсіонери у постсоціалістичних країнах Європи / Л. Антонок // Соціальний захист. – 2004. – № 5. – С. 29.
11. Бартош О. П. До проблеми підняття стандартів практичної соціальної роботи в Шотландії [Текст] / О. П. Бартош // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. – Ужгород : Говерла, 2013. – Вип. 27. – С. 9–12.

12. Безлюдна В. Сім'я в системі соціальних служб: зарубіжний досвід / В. Безлюдна. – М. : Соціальний світ. – 1996. – 287 с.

13. Бережін Ю. К. Теорія і практика соціальної роботи: вітчизняний та зарубіжний досвід / Бережін Ю. К., Сидоров В. М. – М., Т. 2. – 1993. – 460 с.

14. Бех В. П. Гуманітарна політика держави – засіб досягнення злагоди в громадянському суспільстві [Електронний ресурс] / В. П. Бех // Український центр політичного менеджменту. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/bookscontent.php3?b=18&c=373>.

15. Боднарук І. І. Зарубіжний і вітчизняний досвід підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності / І. І. Боднарук // Науковий вісник Ужгородського університету. – Ужгород : Говерла, 2013. – Вип. 29.

16. Бойко О. М. Забезпечення якості найвищого рівня освіти з соціальної роботи у Великобританії / О. М. Бойко // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» – Додаток 3 до Вип. 31: Тематичний випуск «Проблеми емпіричних досліджень у психології». – 2014. – С. 378–384.

17. Взаимосвязь социальной работы и социальной политики / Под ред. Ш. Рамон. – М. : Аспект Пресс, 2009. – 253 с.

18. Волик Л. Специфіка підготовки майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери до анімаційної діяльності у Німеччині та Швейцарії / Л. Волик // Витоки педагогічної майстерності: Збірник наукових праць. – 2009. – № 6. – С. 168–173.

19. Волошин С. М. Пенсійні реформи Латвії / С. М. Волошин. – М., 2002.

20. Гайдук Н. М. Професійна підготовка соціальних працівників до здійснення посередництва (на матеріалах США і Канади) / Н. М. Гайдук. – К., 2004. – 264 с.

21. Галатир І. А. Зміст і організація практичної підготовки фахівців вищої кваліфікації у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи у деяких країнах Європи / І. А. Галатир // Зб. наук. пр. Хмельниц. Ін-ту соціальних технол. Ун-ту «Україна» / за заг. ред. М. Є. Чайковського. – Хмельницький : ХІСТ, 2010. – № 2.

22. Горохова К. Г. «Государство благосостояния»: шведская модель / К. Г. Горохова. – М. : Знание, 2009. – 184 с.

23. Григорьева Е. Е. Здравooхранение Швеции [Електронний ресурс] / Е. Е. Григорьева. – Режим доступу : <http://prime.bit.ab.ru/aw/Advices/Ad3.ht>. – Назва з екрану.

24. Губар О. Є. Медичне страхування у країнах Європейського Союзу / О. Є. Губар // *Фінанси України*. – 2003. – № 7. – С. 130–136.
25. Данченко О. М. Соціально-педагогічна підтримка безробітної молоді у Німеччині : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. / Данченко Олена Миколаївна. – Київ, 2013. – 198 с.
26. Дегтяр О. Державне регулювання соціальних процесів в Швеції / О. Дегтяр // *Публічне управління*. – Харків. – С. 51–55.
27. Дегтярєва І. О. Участь студентів в управлінні вищою освітою Польщі: уроки для України / І. О. Дегтярєва // *Зовнішня політика та національна безпека*. – 2014. – № 44. – С. 267–275.
28. Дерєга В. В. Вплив демографічних факторів на формування сімейної політики в Європейському Союзі / В. В. Дерєга // *Наукові праці: науково-методичний журнал*. – Вип. 193. Т. 205. Державне управління. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – С. 49–55.
29. Дерєга В. В. Концептуальні засади державної сімейної політики / В. В. Дерєга // *Наукові праці: Науково-методичний журнал*. – Вип. 202. Т. 214. Державне управління. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – С. 106–109.
30. Дерєга В. В. Нормативно-правові засади державної сімейної політики в Україні / В. В. Дерєга // *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. Збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету*. – Вип. 1 (8). – Херсон, 2013. – С. 59–63.
31. Добрянський І. Стратегічні напрямки і завдання розвитку освіти у Польщі до 2020 року / І. Добрянський // *Наукові записки. Серія: педагогічні науки*. – 2012. – Вип. 103. – С. 3–8.
32. Дубинский В. И. Социальная работа в Германии / В. И. Дубинский. – М., 1998.
33. Дудик Н. Т. Організація та традиційні особливості соціальної роботи у Великій Британії [Електронний ресурс] / Н. Т. Дудик. – Режим доступу : http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/1/visnuk_14.pdf.
34. Еременко Е. О. Современная этнополитическая ситуация в Канаде / Е. О. Еременко // *Мировая экономика и международные отношения*. – 2001. – № 4. – С. 76–79.
35. Кайлова О. Опыт семейной политики в странах Европейского Союза: система родительских отпусков / О. Кайлова // *Политика народонаселения: настоящее и будущее*. – М. : МАКС Пресс. – 2005. – С. 15–24.
36. Карлін М. І. Проблеми та шляхи покращення використання трудового потенціалу прикордонного регіону в умовах розширення

ЄС / М. І. Карлін // Проблеми розвитку прикордонних територій та їх участі в інтеграційних процесах // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – М. Луцьк, 12–13 жовтня 2006 р. – Луцьк : РВВ Вежа ВДУ ім. Лесі Українки, 2006. – С. 177–180.

37. Карлін М. І. Фінансова система сучасної Польщі / М. І. Карлін. – Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2008. – 120 с.

38. Карпуленко М. О. Студентське самоврядування у вищих навчальних закладах Польщі як фактор демократизації вищої освіти / М. О. Карпуленко // Державне управління: теорія та практика. – 2008. – № 2. – С. 1–7.

39. Кац М. М. Державна сімейна політика України як чинник стабілізації суспільства / М. М. Кац // Гілея. – 2012. – Вип. 60 (№ 5) – С. 549–554.

40. Козлов А. А. Социальная работа за рубежом: состояние, тенденции, перспективы : [Сб. науч. очерков] / А. А. Козлов. – М. : Флинта, 1998. – 224 с.

41. Козубовський В. В. Соціальний захист неповнолітніх у Великій Британії (порівняльний аналіз) / В. В. Козубовський. – Ужгород : УжНУ, 2004. – 129 с.

42. Коломієць О. Щодо міжнародного досвіду стимулювання народжуваності та основних напрямків його використання в Україні / О. Коломієць // Монітор. – 2007. – № 10. – С. 26.

43. Конституции государств Европейского Союза. – М. : Норма, 1997. – 802 с.

44. Корнюшина Р. В. Зарубежный опыт социальной работы : [учеб. пособ.] / Корнюшина Р. В. – Владивосток : изд-во Дальневосточного университета, 2004. – 85 с.

45. Костін Р. А. Сучасні міграційні процеси і їхні тенденції в сучасному суспільстві / Р. А. Костін, А. Ю. Лухнов // Регіон: Політика. Економіка. Соціологія. – 2007. – С. 158.

46. Кратінова А. М. Взаємодія спеціалістів соціальної сфери в Італії в рамках функціонування спеціалізованих закладів на основі парадигми інтегрованої допомоги / А. М. Кратінова // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2006. – № 1. – С. 93–97.

47. Кремнева Т. Л. Технологія навчання практиці соціальної роботи у Великій Британії / Т. Л. Кремнева // Педагогіка. – 2001. – № 1. – С. 82–87.

48. Кубіцький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах : електронний посібник / С. О. Кубіцький. – Київ : Наукова думка. – 2010. – 305 с.

49. Ламбаєва І. А. Соціальна робота за кордоном. Навчальний посібник. / І. А. Ламбаєва. – Улан-Уде: Вид-во ВСГТУ, 2000. – С. 114–115.

50. Логвиненко Т. О. Особливості організації соціальної роботи в Італії / Т. О. Логвиненко // Соціальна педагогіка за кордоном. – № 1. – 2011.
51. Лоренц У. Социальная работа в изменяющейся Европе / У. Лоренц // Серия «Социальная работа». – Амстердам – Киев, 1997. – 199 с.
52. Майкинова Б. Семейная политика в странах Европы: [учебное пособие] / Б. Майкинова. – М. : ДОПТ. – 2004. – 189 с.
53. Максимчук В. С. Соціальні професії жінки в Німеччині ХІХ – початку ХХ століття // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. – 2009. – № 1. – С. 67–71.
54. Мельник С. В. Шведський досвід формування та реалізація політики соціального забезпечення та страхування / С. В. Мельник // Український соціум. – 2008. – № 4. – С. 114–126.
55. Мильничук О. Семейная политика Польши : [учебник] / О. Мильничук. – М. : ДОПТ. – 2001. – 342 с.
56. Москаленко В. В. Вплив ідеологічних факторів на формування і розвиток систем соціального захисту / В. В. Москаленко // Наукові праці: Науково-методичний журнал. Т. 34. Вип. 21. Політичні науки. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2004. – С. 132–139.
57. Мортын Э. Социальное обеспечение в Великобритании и во Франции / Э. Мортын // Свободная мысль. – 2009. – № 8. – С. 95.
58. Никифорова А.А. Пенсійні системи з розвинутою ринковою економікою. // Праця там. – 2001. - №3. – С. 109–121.
59. Новіков В. Концептуальні засади соціально орієнтованої економіки (практика європейських країн) / В. Новіков, З. Сіройч // Україна: аспекти праці. – 2004. – № 6. – С. 19–22.
60. Палагнюк Ю. В. Державна євроінтеграційна політика України: теорія, методологія, механізми : [монографія] / Ю. В. Палагнюк. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. – 400 с.
61. Палагнюк Ю. В. Особливості соціального супроводу студентської молоді з обмеженими можливостями в освітній сфері Польщі та України / Ю. В. Палагнюк, К. С. Сурженко // Наукові праці. Державне управління. – 2016. – Вип. 255. – Том. 267. – С. 32–37.
62. Палагнюк Ю. В. Социальное сопровождение студенческой молодежи с ограниченными возможностями в системе высшего образования Польши [Електронний ресурс] / Ю. В. Палагнюк, Е. С. Сурженко // Studia Humanitatis. – 2016. – № 2. – Режим доступу : http://st-hum.ru/sites/st-hum.ru/files/pdf/palagnyuk_surzhenko.pdf. – Назва з екрану.

63. Петров П. Законодавче регулювання соціального партнерства: практика деяких країн СНД / П. Петров // Соціальний захист. – 2002. – № 7. – С. 23–27.

64. Подгорний С. Проблеми соціальних держав / С. Подгорний // Нова політика. – 2001. – № 2. – С. 15–16.

65. Поліщук В. А. Соціальний працівник Франції: сфера професійної діяльності та функції / В. А. Поліщук, Г. В. Борозна // Вісн. Житомир. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. – 2000. – Вип. 6. – С. 35–38.

66. Пришляк О. Ю. Професійна підготовка соціальних педагогів у вищих навчальних закладах Німеччини : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. / Оксана Юріївна Пришляк. – Тернопіль, 2008. – 200 с.

67. Реформування пенсійної системи // Бізнес в Латвії. – 2003. – № 5. – С. 8–10.

68. Романенко Е. Реформирование пенсионного обеспечения на опыте Венгрии / Е. Романенко // Персонал. – 2005. – №2. – С. 82–86.

69. Романовська Л. І. Система підготовки фахівців з соціальної роботи за кордоном на прикладі розвинених країн / Л. Романовська // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – Вип. 3. – 2013.

70. Сараєва А. Ю. Швеція: медична допомога – на рівних умовах / А. Ю. Сараєва // Жіночий лікар. – № 1. – Харків, 2005. – С. 36.

71. Семеренська О. В. Основні функції фахівців із соціальної роботи в Україні та Великій Британії / О. В. Семеренська // Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». – Харків, 2015. – Вип. 47. – С. 259–267.

72. Сергієнко О. Соціальна політика в сучасному світі та в Україні / О. Сергієнко // Україна: аспекти праці. – 2002. – № 1. – С. 31–37.

73. Смирнова Е. Р. Государство всеобщего благосостояния / Е. Р. Смирнова // Российская энциклопедия социальной работы. В 2-х томах. – М., 1997. – С. 113–119.

74. Собчак Н. М. Зміст і форми професійної підготовки соціальних працівників у системі неперервної освіти США / Н. М. Собчак. – Тернопіль, 2004. – 351 с.

75. Соломатіна Є.Ю. Система фінансування вищої освіти у Франції / Є. Ю. Соломатіна // Педагогіка. – 2008. – № 8. – С. 41.

76. Соціальна робота у Великобританії та її розвиток [Електронний ресурс] / Освіта. – Режим доступу : <http://osvita.ua/vnz/reports/sociology/12251/>.

77. Социальная работа и подготовка социальных работников в Великобритании, Канаде, США: Учебно-методическое пособие. – М. : Исслед. центр пробл. качества подгот. специалистов, 1992. – 198 с.

78. Теорія і практика соціальної роботи: Вітчизняний і зарубіжний досвід / Під ред. Т. Ф. Яркіної, В. Г. Бочарової. – М.; Тула, 2000. – Т. 1–2.

79. Улманіс Г. «Пенсійна система в Латвії» / Г. Улманіс // Латвіяс Вестнесіс. – 2010. – № 2. – С. 44–47.

80. Фирсов М. В. Краткий курс истории социальной работы за рубежом (на примере Канады) / М. В. Фирсов. – М., 1992.

81. Фокин В. А. Содержание подготовки профессиональных социальных работников в США / В. А. Фокин, И. В. Фокин // Вестник психосоциальной коррекционно-реабилитационной работы. – 2005. – № 1. – С. 3–9.

82. Фрейман М. Чинники професійного самовизначення молоді понадгімназійних шкіл Польщі у контексті безробіття / М. Фрейман // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2011. – № 2. – С. 263–267.

83. Холостова Е. М. Социальная политика / Е. М. Холостова. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 213 с.

84. Целых М. П. Социальная работа за рубежом. Соединенные Штаты Америки / М. П. Целых. – М. : Академия, 2007. – 128 с.

85. Целых М.П. Социальная работа за рубежом: Великобритания / М.П. Целых. – М. : Академия, 2010. – 144 с.

86. Чорбинский С. И. Социальная работа и социальные программы в США / С. И. Чорбинский. – М., 1992.

87. Шанц В. А. До питання про виникнення та розвиток соціальної роботи в Німеччині / В. А. Шанц // Наукові праці. Соціологія. – 2008. – Том 103, випуск 90. – С. 72–75.

88. Шведова Н. Здравоохранение: американская модель / Н. Шведова // США: экономика, политика, идеология. – 1991. – № 9. – С. 29–37.

89. Шендеровський К. С. Альмонери – професійні соціальні працівники Великої Британії / К. С. Шендеровський // Практична психологія та соціальна робота. – 2001. – № 7. – С. 30–32.

90. Щербаков К. Социальная и семейная политики как сфера деятельности: [учебное пособие для студентов] / К. Щербаков – М. : Надежда. – 2010. – 290 с.

91. Яземський М. І. Соціальна система страхування в країнах СНД / М. І. Яземський. – М., 2001.

92. Ярова Л. Система соціального захисту у країнах Центральної і Східної Європи / Л. Ярова // Український науковий журнал «Освіта регіону». – 2012 – № 1. – С. 122.

93. Derega V. The Impact of Public Policies on the Trends of a Family and Fertility in the European Union // Public Policy and Economic Development: scientific and production journal. – Issue 4. – Mykolaiv : Publisher Yemelyanova T.V., 2013. – P. 34–40.

94. Esping-Andersen G. The three worlds of welfare capitalism. – Cambridge Polity Press, 1990. – 260 p.

95. The EU In the World 2013: A Statistical Portrait. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012. – 147 p.

96. Асоціація соціальних працівників шкіл США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.sswaa.org.

97. Консультаційний центр з підготовки соціальних працівників США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.cswe.org.

98. Асоціація соціальних працівників США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.socialworkers.org.

Словник дисципліни

Глобалізація – форма відносин між державами в світі у XXI столітті, яка характеризується поширенням взаємозалежності між країнами в економічній, політичній, комунікаційній, інформаційній, соціальної та культурній сферах практично на всій планеті, глобально.

Демократія – політичний лад, порядок здійснення влади, спосіб управління суспільними справами за участю та в інтересах народу; практичне втілення ідеалів свободи, справедливості, рівності можливостей, людських прав; соціальна активність, участь громадян в ухваленні та здійсненні суспільних рішень, у житті громади, розв'язанні проблем.

Держава загального добробуту – охоплення соціальним забезпеченням усіх громадян переважно незалежно від їхнього трудового внеску; держава, яка шляхом перерозподілу суспільних благ забезпечує розподільчу справедливість – кожному за потребами, на відміну від комунікативної справедливості, коли метою стає створення умов для реалізації принципу – кожному за заслугами.

Державна політика – дії системи органів державної влади за узгодженням із громадянським суспільством та його моніторингом такої діяльності згідно з визначеними тактичними і стратегічними цілями, напрямками для розв'язання проблем у певній сфері суспільної діяльності, у тому числі у соціальній сфері.

Демографічна політика – діяльність органів державного управління і соціальних інститутів, спрямована на створення сталих кількісних та якісних параметрів відтворення населення з метою подолання негативних демографічних тенденцій, притаманних переважно розвинутих державам світу.

Державна сімейна політика – інструмент впливу держави на забезпечення умов для всебічного розвитку сім'ї та її членів, найповнішої реалізації сім'єю своїх функцій і поліпшення життєвого рівня, укріплення і розвитку соціального інституту сім'ї в цілому.

Країна – це політичне, національне, соціальне, культурне, господарське співтовариство, організоване державою на певній території.

Пенсійне забезпечення – вид соціального забезпечення населення, який пов'язаний з виплатою щомісячних і, як правило, довічних грошових виплат – пенсій – непрацездатним громадянам у зв'язку з настанням певних найбільш несприятливих соціальних обставин – старості, інвалідності, втрати годувальника та інших, передбачених чинним законодавством.

Прогресивна система оподаткування – основа забезпечення соціальної допомоги переважно в соціально-демократичних державах, яка передбачає збільшення ставки оподаткування для осіб, які отримують більше прибутку. З 2016 р. в Україні діє прогресивний податок на дохід фізичних осіб зі ставками 15 % та 20 % (для доходів понад 10 мінімальних заробітних плат), однак його пропорції значно менші за більшість європейських соціально-демократичних країн.

Соціальний захист – це сукупність установ і заходів соціального страхування і соціальної допомоги для забезпечення безпеки повсякденного життя населення, що включає: пенсії і допомогу внаслідок втрати годувальника; лікувальну допомогу у вигляді виплат унаслідок хвороби і тимчасової втрати працездатності; допомогу на утриманців і допомогу у зв'язку з вагітністю; соціальну допомогу; допомогу у зв'язку з безробіттям.

Соціальне страхування – організаційно-фінансова система, чия діяльність спрямована на захист втрат від соціальних ризиків (тобто необхідності оплати певних послуг чи інших видатків, пов'язаних із втратою здоров'я, працездатності або настанням безробіття за рахунок спеціальних фондів, які формуються шляхом сплати внесків працюючими, роботодавцями та державою).

Соціальні технології – система спеціалізованих засобів і методів, що використовуються в соціальній інженерії і створюють можливості для раціональної діяльності.

Соціальна робота – вид професійної діяльності зі створення соціальних умов для поліпшення умов життя як окремої особистості, так і підвищення добробуту всього народу.

Технології соціальної роботи – система оптимальних способів перетворення, регулювання соціальних відносин і процесів у життєдіяльності людей, орієнтованих на соціальне обслуговування, допомогу і підтримку громадян, що перебувають у складній життєвій ситуації.

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

Ю. В. Палагнюк

Соціальна робота в зарубіжних країнах

Методичні рекомендації

Випуск 244

Редактор, технічний редактор, комп'ютерна верстка *Д. Стригіна*.
Друк, фальцювально-палітурні роботи *С. Волинець*.

Підп. до друку 13.03.2017.
Формат 60 × 84¹/₁₆. Папір офсет.
Гарнітура "Times New Roman". Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 3,95. Обл.-вид. арк. 2,29.
Тираж 100 пр. Зам. № 5134.

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел.: 8 (0512) 50-03-32, 8 (0512) 76-55-81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3460 від 10.04.2009.